

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDG4950066

ชื่อโครงการ : แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบภูมิปัญญาพื้นบ้านในอีสานใต้

ชื่อนักวิจัย : ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ , สาทิต ผลเจริญ, กมลรัตน์ สมใจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

E-Mail Address: piyaporn_2222@yahoo.com

ระยะเวลาโครงการ : 1 มิถุนายน 2549 – 31 พฤษภาคม 2550

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาประเภทของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบภูมิปัญญาพื้นบ้านในอีสานใต้ 2) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบภูมิปัญญาพื้นบ้านในอีสานใต้ 3) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบภูมิปัญญาพื้นบ้านในอีสานใต้ และ 4) เพื่อหายุทธศาสตร์พึงพาเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือ ประชาชนในพื้นที่ตัวแทนของจังหวัดในอีสานใต้ คือ ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และอุบลราชธานี จำนวน 414 คน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เจาะลึกและการประชุมระดมสมอง ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ประเภทของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบภูมิปัญญาพื้นบ้านในอีสานใต้มี 4 ประเภทคือ 1) ยาสมุนไพร ทั้งในรูปแบบการรับประทาน การทา และการเป่า 2) การนวด จับเส้น การประคบและอบสมุนไพร 3) การผลิตอาหารธรรมชาติเพื่อสุขภาพ 4) การใช้มนต์คาถา การเสกเป่า

2. รูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบภูมิปัญญาพื้นบ้านในอีสานใต้มี 2 รูปแบบคือ 1) การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบภูมิปัญญาพื้นบ้านในอีสานใต้ ยังมีสิ่งต้องปรับปรุงคือ ควรมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน การจัดวางสิ่งของให้เป็นระเบียบ เรื่องความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ 2) การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบภูมิปัญญาพื้นบ้านในอีสานใต้ให้เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ คือ 2.1) เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ชมโบราณสถานและปราสาทหินต่างๆ 2.2) เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวศึกษาวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน

3. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบภูมิปัญญาพื้นบ้านในอีสานใต้ทำได้ โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีบทบาทของตนเองอย่างเหมาะสม ดังนี้คือ 1) เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบภูมิปัญญาพื้นบ้านอีสานใต้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆที่ใกล้เคียง 2) การ

พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบภูมิปัญญาพื้นบ้านอีสานใต้ด้วยการให้ผู้ที่มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว ดังนี้ 2.1) ท้องถิ่นและประชาชน เตรียมความพร้อมทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน เครือข่ายชุมชน คุณภาพในการจัดการด้านต่าง ๆ 2.2) หน่วยงานภาครัฐด้านการท่องเที่ยว ควรประสานงานกับท้องถิ่น เพื่อการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม 2.3) บริษัทนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ควรมีการประสานงานกับหมอบ้านและชุมชน เพื่อนัดหมายล่วงหน้า 2.4) นักท่องเที่ยว ควรได้ศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน และศึกษาวิถีชีวิตชุมชน การปฏิบัติที่เหมาะสม ไม่ทิ้งขยะ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

4. ยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ มี 4 ประการคือ 1) การพัฒนาองค์ความรู้การแพทย์พื้นบ้านร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง 2) การพัฒนาความเป็นผู้นำด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบภูมิปัญญาพื้นบ้านอีสานใต้ ให้เชื่อมโยงกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์แหล่งอารยธรรมขอมโบราณ ของประเทศกัมพูชา 3) การพึงพาประเทศเพื่อนบ้านเขมรและลาวในฐานะที่เป็นแหล่งสมุนไพร และผลิตภัณฑ์ธรรมชาติต่าง ๆ เพื่อนำมาเสริมสร้างสุขภาพ และ 4) การพัฒนาผลิตภัณฑ์เสริมสร้างสุขภาพพร้อมกันระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเป็นสินค้าส่งออกและใช้ร่วมกัน

คำหลัก : การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ, ภูมิปัญญาพื้นบ้าน, อีสานใต้

ABSTRACT

Project Code : RDG4950066

Project : Proposed Guidelines of Development of Local Wisdom Health Tourism
in The Lower Northeastern Part of Thailand

Investigation : Siripanumas,P.,Phonchareon,S.,Somchai,K.

E-Mail Address: piyaporn_2222@yahoo.com

Project Duration 1 June 2006 – 31 May 2007

The purposes of this research were 1) to Study the product of local wisdom health tourism in the lower Northeastern Part of Thailand 2) to study local wisdom health tourism in the lower Northeastern Part of Thailand management form 3) to find out guidelines for development of local wisdom health tourism in the lower Northeastern Part of Thailand and 4) to find out the strategies for adhere to enhance the development and management of tourism in group of lower Northeastern province. The study focus on 414 persons who live in the representative area of lower Northeastern Part that are Chaiyapum, Buriram and Ubonrachatanee. The indept-interview and brainstorming were used for the qualitative research. The results were as follows :

1. There are four varieties of the product of local wisdom health tourism in the lower Northeastern Part of Thailand that are : 1) Medical herb for healthy either by eating, apply at the local area and blow off the herb to the target area. 2)Massage , massage with a bag of heated medical herbs and fumigate with herbs 3) Produce natural food for health 4)Used magic power, holy water and holy oil.

2. There are two models of local wisdom health tourism in the lower Northeastern Part of Thailand management that are : 1) The management of local wisdom health tourism resources something that need to be improve were develop the area of health tourism in the lower Northeastern Part of Thailand by making communication board at side of the road told the way to go to traditional doctor, making their house in order clean and neat and also have some facilities that make life comfortable. 2) management of local wisdom health tourism by join local wisdom health tourism in the lower Northeastern Part of Thailand with other kind of tourism as follow :

2.1) Link up local wisdom health tourism in the lower Northeastern Part of Thailand with historical tourism. 2.2) To join with way of life traditional and culture tourism.

3. The guidelines for development of local wisdom health tourism in lower Northeastern Part of Thailand was to give stakeholders take appropriate roles in : 1) To join local wisdom health tourism with other tourism resources. 2) Develop local wisdom health tourism by allow stakeholder had participation in tourism activities as follows. 2.1) Local organization and the people prepare the readiness for satisfaction in infrastructure of the community , community network and quality of health tourism management. 2.2)Government tourism organization should be contact with the community for public relation in local wisdom health tourism. 2.3)Tourism company and guides should make early contact with traditional doctor and community for an appointment in advance. 2.4) Tourist should study about sanctuary history and culture of the community, appropriate manner while living in the community and do not litter or damage environment.

4. The Strategies for adhere to enhance the development and management of tourism in group of lower Northeastern province had were 1)Develop the local wisdom in health promotion knowledge between the neighbor countries. 2)Develop the leadership in local wisdom health tourism management relate with historical tourism in civilizations of ancient Kamae . 3)The adhere to neighbor countries Lao and Cambodia in the state of the countries that rich in herbage and others natural product for promotion health. 4) Develop product for health promotion together with neighbor countries for export and used together.

Key Words : Health tourism , Local Wisdom , lower Northeastern of Thailand